

BOEKAANKONDIGINGEN.

ALEXANDER, MARBURG, BRUNNER, *Handbuch der Neurologie des Ohres*, B. II, I. Hälfte, URBAN und SCHWARZENBERG, Wien, 1928 722 bldz.; prijs: 75 mark, geb. 81 mark.

Deel I van dit omvangrijke werk verscheen in 1924, deel III in 1926; met deel II zal het volledig zijn. Evenwel het thans verschenen boek is hiervan nog slechts de eerste helft. Het is een der nadeelen van deze door een groot aantal schrijvers saamgestelde reusachtige werken, dat een of twee nalatigen de geheele uitgaaf jarenlang kunnen vertragen, tot schade van de inteekenaren en van hen, die hun plicht deden. Bij een der hoofdstukken in dit boek is vermeld, dat het reeds in Augustus 1923 bij de redactie was ingeleverd.

Het belangrijkste hoofdstuk in het thans verschenen deel acht ik dat der gewelddadige ziekten. Hiertoe behooren een aantal ernstige ooraandoeningen: die tengevolge van hersenschudding, binnenoorschudding, schedelbasisbreuk, ontploffing, luchtdruk-inwerking en schotverwonding. Voorts noem ik de verlammingen van n. trigeminus en facialis in verband met het oor, oormisvormingen, doofstomheid en de vaatziekten van het binnenoor.

De verschillende hoofdstukken van dit boek zijn door dertien schrijvers bewerkt. De tekst is door ruim 150 uitstekende afbeeldingen opgeluisterd.

H. BURGER.

F. ORTHNER, *Energetik des Lebens*. Jena. GUSTAV FISCHER. 1928. Prijs 2.80 mark.

Dit geschriftje draagt in elk opzicht het kenmerk van dilettantisme. Dilettantisme van de beste soort, echter dilettantisme. De schrijver, een clinicus van goeden naam, vindt blijkbaar genoeg in zuiver natuurkundige studies. Hij heet zich in bepaalde hoofdstukken goed ingewerkt en nu een eigen theorie uitgedacht over de energetica van het leven. In de vreugde, welke hem de studie der thermodynamica gegeven heeft, wil hij anderen doen deelen, en zoo schrijft hij een lang hoofdstuk, waarin niets staat, dat het peil van kennis en begrip van een middelmatig gymnasiast of H.B.S.'er na voltooiden schooltijd hier te lande te boven gaat. Daarna gaat hij de levensprocessen toetsen aan de grondwetten der energetiek, en stelt dan de merkwaardige vraag, of bij de voortdurende energie-omzettingen der levende stof, de cel slechts als „omvormer” werkt, dan wel of in de cel zelve een energiereservoir aanwezig is, waaruit zij de haar benodigde energie put. Merkwaardiger wijze besluit de schrijver met de tweede onderstelling te aanvaarden.

Ik krijg den vasten indruk, dat ORTHNER de vraagstukken, welke hij bespreekt, van den physiologischen kant niet bezien heeft. VON TSCHERMAK's bekend boek (*Allg. Physiol.*) en ZWAARDEMAKER's *Ergebnisse*-stukken zijn hem blijkbaar vreemd gebleven.

Trouwens ook in den waren geest der streng natuurkundige logica is hij niet doorgedrongen. Op bldz. 6 schrijft hij: dat de eerste